

Гордієнко Валентина Павлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО
«Університет менеджменту освіти» НАПН України

СИСТЕМНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Зміна педагогічної свідомості відбувається під впливом ряду соціальних змін, характерних для сьогодення. Особливості сучасної економічної і соціокультурної системи вимагають від педагогів нової формації постійного розвитку. Передбачаються докорінні зміни стереотипів організації навчального процесу, його змісту, є потреба у розвитку творчої ініціативи педагогів та посиленні мотивації до постійного і системного самовдосконалення.

Мотиви професійного розвитку викладачів закладів фахової передвищої освіти різноманітні: прагнення до постійного самовдосконалення; самовираження; самореалізації та самоствердження; професійне зростання; розширення кругозору; підвищення рівня розвитку всіх видів компетентностей; наявність пізнавальної зацікавленості; створення позитивного іміджу серед студентів і колег; підвищення кваліфікаційної категорії під час атестації; підвищення особистого рейтингу.

Професійний розвиток – це безперервний комплексний процес, який охоплює професійне навчання, розвиток кар'єри та підвищення кваліфікації.

Закон України «Про фахову передвищу освіту» передбачає, що «щорічне підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту». Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного, науково-педагогічного працівника закладу фахової передвищої освіти впродовж п'яти років не може бути меншою за 120 годин, з яких певна кількість годин обов'язково має бути спрямована на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у роботі зі студентами з особливими освітніми потребами та дорослими студентами. Обсяг щорічного підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти встановлюється засновником (або уповноваженим ним органом)» [1].

У статті 61 цього закону йдеться про право педагогічних та науково-педагогічних працівників на «підвищення кваліфікації та стажування, вільний вибір форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» [1].

Отже, викладачі мають право самостійно обирати, як і де будуть удосконалювати власну професійно-педагогічну майстерність, і визначати власний шлях професійного розвитку. Проте варто пам'ятати, що робота з

власного професійного розвитку викладача закладів фахової передвищої освіти повинна бути неперервною і системною. Принцип системності є ключовим у цьому процесі. Так, ще Ян Коменський наголошував на тому, що «всі знання повинні розташовуватись таким чином, щоб наступне завжди засновувалось на попередньому, а попереднє закріплювалось наступним» [2, с. 303]. Ця теза підтверджує ідею про необхідність побудови професійного розвитку таким чином, щоб кожний окремий етап процесу не був відірваний від попереднього, приєднувався до загальної системи отриманих знань, саме такий підхід забезпечує реалізацію принципу системності. Принцип системності пов'язаний і з іншими принципами навчання. З точки зору психології необхідність професійного розвитку залежить від індивідуальних особливостей перебігу психічних процесів особистості, які обумовлюють наявність різних підходів що до оброблення навчальних матеріалів, роботи з ними, особливостей відбору головного та другорядного з навчальної інформації, швидкість та якість її систематизації. Лише системні, структуровані знання можна зберігати в пам'яті протягом тривалого часу.

Особливістю залучення викладачів закладів фахової передвищої освіти до професійного розвитку є те, що вони є рефлексивними практиками, які входять у професію з певною базою знань і набувають нові знання і досвід, додаючи їх до попередніх. Тому роль професійного розвитку полягає в тому, щоб допомогти викладачам у створенні й реалізації нових педагогічних теорій і практик, а також у підвищенні їх компетентності у реалізації педагогічної діяльності. Саме принцип системності у цьому процесі передбачає усвідомлення викладачами структурних зв'язків між елементами нового матеріалу, цілісного характеру знання, як наслідок, формування уявлень про цілісну систему педагогічної діяльності.

Таким чином, сьогодні найважливішим для професійного розвитку викладачів закладів фахової передвищої освіти є врахування того факту, що людина розвивається не лише за закладеною в ній біологічною програмою та під впливом навколишнього середовища, але й залежно від свого досвіду, рівня потреб, інтересів, здібностей, спрямованості, що розкривається у процесі саморозвитку й самоосвіти та виражається у неперервній системній освіті. Процес професійного розвитку повинен приносити задоволення, адже розвиватися можна різними шляхами, і кожен вибирає собі найбільш прийнятний. Не варто забувати також, що сучасні умови та особливості педагогічної діяльності у закладі фахової передвищої освіти передбачають принципово нові вимоги до особистості та діяльності викладача, який не лише реалізує себе у професії, суттю якої є передавання знань, але й виконує високу місію творення особистості. Надзвичайно важливими для успішного професійного розвитку сучасного викладача повинні бути високий рівень громадянської відповідальності, соціальна активність, духовна культура, інноваційний стиль науково-педагогічного мислення, готовність до створення нових цінностей і прийняття творчих рішень, потреба в постійній системній самоосвіті й готовність до професійного розвитку.

Література

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
2. Коменский Я. А. Великая дидактика. Избр. пед. сочинения. Ч. I. М.: Политиздат, 1955. 385 с.
3. Хоржевська І. М. Професіоналізм та професійний розвиток особистості. *Наукові праці. Державне управління*. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

Грабовська Вікторія Миколаївна,

викладач циклової комісії юридичних дисциплін
Ірпінського державного коледжу економіки та права

ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Сьогодні в Україні і світі реально постає завдання переорієнтації системи професійної освіти на інноваційну діяльність, що є найважливішим інструментом у забезпеченні конкурентоздатності випускників на ринку праці. Крім цього, інноваційна привабливість навчального закладу залежить від інноваційного характеру розвитку наукової, освітньої та практичної діяльності суб'єктів освітнього процесу.

Досить актуальною в цих умовах є інтеграція в навчальний процес інноваційних методів та засобів навчання за рахунок максимальної консолідації ресурсів навчального закладу, розвиток науково-методичної та матеріально-технічної бази, забезпечення нормативно-правового, інформаційного та дидактичного супроводу. У традиційній організації навчального процесу в ролі способу передавання інформації використовують переважно односторонню форму комунікації. Суть її полягає в трансляції викладачем інформації та її донесенні студентам. При цьому студенти сприймають, читають та обговорюють лише окремі сфери знання, займають лише позицію слухачів.

Принципово іншою є дистанційна форма навчання, форма багатосторонньої комунікації в навчальному процесі. Суть цієї моделі комунікації передбачає висловлювання студентів, що є важливим фактором, та інтегрування в навчальний процес їхніх знань. Викладання предметів відбувається відкрито та дозволяє студентам краще:

1) оволодіти вміннями, наблизитись до вивчення предмета через власний досвід; навчатись самостійності під контролем викладача, що активно підтримує їхній спосіб засвоєння знань;

2) сприймати матеріал з допомогою викладача, який структурує предмет для більш легкого засвоєння та включається в обговорення, дослухається до думки студентів, навіть якщо вона не збігається з його точкою зору.